

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยของเยาวชนในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง*

BUDDHA-DHAMMA INTEGRATION FOR DEMOCRATIC POLITICAL
SOCIALIZATION OF YOUTHS AT PLUAK DAENG DISTRICT,
RAYONG PROVINCE

วิภาช แสงงาม, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า, อนุภูมิ ไชวเกษม

Viphat Sangngam, Apinyar Chatchorfa, Anubhumi Sowkasem

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: fasg0906@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักดังนี้ 1. เพื่อศึกษาระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง และ 3. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 366 คน ด้วยแบบสอบถาม และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างเพื่อพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการกล่อมเกลาทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสถาบันครอบครัว ด้านสถาบันการศึกษา ด้านชุมชนและกลุ่มเพื่อน ด้านสถาบันทางศาสนา ด้านสถาบันทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมและการกล่อมเกลาทางการเมือง พบว่าหลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูง กับการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับทุกด้าน 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการกล่อมเกลาทางการเมืองในเยาวชนอยู่ในระดับมาก โดยหลักที่มีการประยุกต์สูงสุดคือหลักอสัง

*Received August 21, 2024; Revised September 25, 2024; Accepted November 5, 2024

จริยา การสร้างจิตสำนึก และหลักทาน การให้ความรู้ ขณะเดียวกัน การส่งเสริมการกล่อมเกลາทางการเมืองในสถาบันทางการเมืองและครอบครัวควรเน้นการเปิดโอกาสให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นและให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การประยุกต์พุทธธรรม; ประชาธิปไตย; การกล่อมเกลาทางการเมือง; จังหวัดระยอง

Abstract

This research article had the following main objectives: 1. To study the level of democratic political socialization of youth in Pluak Daeng District, Rayong Province; 2. To study the relationship between Buddhist principles and democratic political socialization of youth in Pluak Daeng District, Rayong Province; and 3. To study the application of Buddhist principles to promote democratic political socialization of youth in Pluak Daeng District, Rayong Province. This research used a mixed method of quantitative and qualitative research. Data was collected from 366 samples using questionnaires and in-depth interviews with 9 key informants. Data analysis was performed using descriptive statistics and hypothesis testing using Pearson's product moment correlation coefficient. The qualitative research used structured in-depth interviews to describe the data.

The research results were found that 1. The level of political socialization, by overall, was at a moderate level. In terms of family institutions, educational institutions, communities and peer groups, religious institutions and political institutions, all aspects were at a moderate level. 2. The relationship between Buddhist principles and political socialization were found that the Sangahavattu four had a high positive relationship with political socialization in a democratic regime, with a high relationship with all aspects. 3. The application of Buddhist principles to promote political socialization of youth was at a high level. The principles with the highest application were the principles of Atthachariya, creating awareness, and the principles of Dana, charity and providing knowledge. At the same time, the promotion of political socialization in political institutions and families should focus on

providing opportunities for youth to express their opinions and continuously provide knowledge about politics.

Keyword: Integration of Buddhadhamma; Democracy; Political Socialization; Rayong-Province

บทนำ

ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็งและเสถียรภาพอย่างแท้จริง ระบบการเมืองและโครงสร้างทางการเมืองที่ยังไม่เข้มแข็งทำให้การพัฒนาระบบประชาธิปไตยมีความล่าช้า และการหยุดชะงักของระบบประชาธิปไตยนั้นส่วนใหญ่เกิดจากการรัฐประหารที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าตลอดประวัติศาสตร์การเมืองของไทย โดยมีการสลับกันระหว่างรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งและรัฐบาลที่มาจากทหาร ซึ่งสร้างความไม่แน่นอนและเป็นวงจรที่ไม่พึงปรารถนาในระบบการเมือง (คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566)

การทำรัฐประหารในประเทศไทยมีสาเหตุที่หลากหลาย ตั้งแต่การแย่งชิงอำนาจในยุคแรก ๆ ไปจนถึงความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงหลัง โดยมีทั้งการแบ่งแยกทางความคิดและความคิดเห็นในหมู่ประชาชน รวมถึงปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นปัญหาเรื้อรังในระบบการเมือง การแตกแยกทางความคิดและความขัดแย้งนี้ได้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2565)

นอกจากความขัดแย้งทางการเมืองแล้ว อีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้การปกครองในระบบประชาธิปไตยของไทยไม่ก้าวหน้า คือวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ วัฒนธรรมทางการเมืองมีเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะที่สะท้อนถึงค่านิยมและวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งได้พัฒนาขึ้นเป็นคุณค่าที่สำคัญในสังคมและสืบทอดไปยังรุ่นหลัง การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมทางการเมืองมีผลกระทบต่อระบบการเมืองและการปกครองอย่างมีนัยสำคัญ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2564)

ความไม่แน่นอนในวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศไทยได้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในวิธีการปกครองที่สลับกันระหว่างระบบประชาธิปไตยและการรัฐประหาร ประชาชนบางกลุ่มอาจยอมรับการเลือกตั้งตามระบบประชาธิปไตย แต่ในบางครั้งอาจเปลี่ยนไปสนับสนุนการรัฐประหารหรือการยึดอำนาจ การเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนถึงความแตกต่างในความคิดเห็นและอุดมการณ์ของประชาชน (ศูนย์ศึกษาทางการเมือง, 2566)

ในบริบทนี้ เยาวชนไทยซึ่งเป็นอนาคตของชาติ มีบทบาทสำคัญในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพและการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย การปลูกฝังความรู้และค่านิยมทางประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง กระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองหรือการเรียนรู้ทางการเมืองในช่วงเยาวชนมีผลต่อการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักข่าวไทย, 2566)

การศึกษาถึงวิธีการกล่อมเกลาทางการเมืองในเยาวชนจะช่วยให้เข้าใจถึงข้อบกพร่องและช่องว่างที่อาจยังคงมีอยู่ในการพัฒนาทางการเมือง จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน โดยเฉพาะในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง การศึกษานี้จะมุ่งเน้นการปลูกฝังแนวคิดทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพและพร้อมสำหรับการพัฒนาประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ เยาวชนในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จำนวน 4,286 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้สูตรของ Yamane (สุรพล สุษะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, 2553) ขนาดกลุ่มตัวอย่างคือ 366 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดำเนินการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 5 กลุ่ม ดังนี้

นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน นักปกครอง จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ตัวแทนเยาวชน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1. ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง 2. การglomเกลตาทางการเมืองจากสถาบันต่าง ๆ เช่น ครอบครัว การศึกษา ชุมชน ศาสนา และการเมือง 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการglomเกลตาทางการเมือง รวม 4 ด้าน ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.893

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลดำเนินการโดยการแจกแบบสอบถาม แก่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ และการสัมภาษณ์ดำเนินการตามวันและเวลาที่กำหนด โดยใช้วิธีการบันทึกเสียงและการจดบันทึกข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและถูกต้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะถูกถอดเสียงและจัดกลุ่มเป็นประเด็นเพื่อวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติ โดยใช้สถิติพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการglomเกลตาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการglomเกลตาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม

การglomเกลตาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านสถาบันครอบครัว	2.93	0.67	ปานกลาง
ด้านสถาบันการศึกษา	3.22	0.82	ปานกลาง
ด้านชุมชนและกลุ่มเพื่อน	3.03	0.74	ปานกลาง
ด้านสถาบันทางศาสนา	3.06	0.83	ปานกลาง
ด้านสถาบันทางการเมือง	3.01	0.74	ปานกลาง
โดยภาพรวม	3.05	0.57	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.05$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในปานกลางทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านสถาบันการศึกษา ($\bar{X}=3.22$, S.D.=0.82) ด้านสถาบันทางศาสนา ($\bar{X}=3.06$, S.D.=0.83) ด้านชุมชนและกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}=3.03$, S.D.=0.74) ด้านสถาบันทางการเมือง ($\bar{X}=3.01$, S.D.=0.74) และด้านสถาบันครอบครัว ($\bar{X}=2.93$, S.D.=0.67) ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	ตัวแปรตาม การกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย					
	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y
X1	.647**	.625**	.718**	.642**	.695**	.747**
X2	.648**	.665**	.734**	.703**	.673**	.769**
X3	.660**	.595**	.689**	.655**	.645**	.728**
X4	.463**	.460**	.509**	.519**	.487**	.548**
X	.667**	.647**	.731**	.697**	.690**	.771**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า หลักพุทธธรรม หรือหลักสังคหวัตถุ 4 (X) มีความสัมพันธ์กับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย (X) ของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.771^{**}$)

หลักพุทธธรรม หรือหลักสังคหวัตถุ 4 (X) กับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านสถาบันครอบครัว (Y1) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.667^{**}$)

หลักพุทธธรรม หรือหลักสังคหวัตถุ 4 (X) กับการกล่อมเกล่าทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านสถาบันการศึกษา (Y2) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.647^{**}$)

หลักพุทธธรรม หรือหลักสังคหวัตถุ 4 (X) กับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านชุมชนและกลุ่มเพื่อน (Y3) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.731^{**}$)

หลักพุทธธรรม หรือหลักสังคหวัตถุ 4 (X) กับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านสถาบันทางศาสนา (Y4) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.697^{**}$)

หลักพุทธธรรม หรือหลักสังคหวัตถุ 4 (X) กับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านสถาบันทางการเมือง (Y5) มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง ($r=0.690^{**}$)

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง พบว่า ด้านการกล่อมเกลາทางการเมืองในสถาบันครอบครัวตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ครอบครัวถ่ายทอดความรู้ทางการเมืองให้เยาวชนผ่านการเปิดโอกาสเรียนรู้จากข้อมูลที่หลากหลาย การติดตามข่าวสาร และการใช้สิทธิเลือกตั้ง บิดามารดาควรเป็นแบบอย่างในการเมือง เช่น การไม่ซื้อสิทธิขายเสียง และปลูกฝังแนวคิดที่ดี ครอบครัวสอนเยาวชนรู้จักการปกครองประชาธิปไตยและปลูกฝังคุณธรรมในการใช้สิทธิและหน้าที่ครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ด้านการเมืองและการปกครอง เพื่อการเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี การกล่อมเกลາทางการเมืองในสถาบันการศึกษาตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 สถาบันการศึกษาถ่ายทอดความรู้ทางการเมืองและประชาธิปไตยแก่เยาวชน โดยสอนให้เข้าใจกฎกติกาและความแตกต่างระหว่างความถูกต้องและผิด สอนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องและกระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกและวิจารณ์การเมืองอย่างสร้างสรรค์ ใช้หลักสูตรและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย ชุมชนและกลุ่มเพื่อนในการกล่อมเกลາทางการเมืองตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ชุมชนดีเริ่มจากครอบครัวดี และการรวมกลุ่มในชุมชนที่มีทัศนคติที่ดีสามารถส่งผลดีต่อเยาวชน แนะนำการปกครองที่ถูกต้องและส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ ช่วยดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและสร้างความสัมพันธ์ทางบวก เช่น การไม่ซื้อสิทธิขายเสียง สอนให้รู้จักการปกครองตามกฎกติกาและมารยาททางสังคมผ่านกลุ่มเพื่อนที่ดี ด้านสถาบันศาสนาในการกล่อมเกลາทางการเมืองตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ศาสนาเสริมสร้างคุณธรรมและเผยแพร่หลักการของศีลธรรมและการปกครองที่ดี พระสงฆ์และนักบวชควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องประชาธิปไตยช่วยสร้างเยาวชนให้มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ และปฏิบัติหน้าที่อย่างดีใช้หลักศาสนาในการพัฒนาความคิดทางการเมืองอย่างถูกต้อง และคงความเป็นกลางในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง สถาบันทางการเมืองในการกล่อมเกลาทางการเมืองตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 สถาบัน

การเมืองควรให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองประชาธิปไตยให้แก่เยาวชน สื่อการเมืองควรเปิดโอกาสให้เยาวชนแสดงความคิดเห็นอย่างโปร่งใส พรรคการเมืองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีอุดมการณ์และความรับผิดชอบ นักการเมืองควรเป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์และคุณธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง พบว่า ระดับการกล่อมเกลາทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยสถาบันการศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงออกอย่างเสรี ครอบครัวมีการพูดคุยและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง กลุ่มเพื่อนติดตามข่าวสารทางการเมือง และสถาบันทางศาสนาสอนให้ยึดมั่นในความถูกต้องและยุติธรรม การตัดสินใจของสถาบันตุลาการยังเป็นธรรม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฟาติมา ไทยเศรษฐ์ (2560) เรื่อง สถาบันในกระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสถาบันการกล่อมเกลາทางการเมืองในจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยพระณัฐพงษ์ ญานุวัโส (สุตใจ) และคณะ (2565) เรื่อง การกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี พบว่า การกล่อมเกลາทางการเมืองในเยาวชนจังหวัดอุทัยธานีอยู่ในระดับมาก ครอบครัวมีการปลูกฝังจิตสำนึกและการเสียสละเพื่อส่วนรวม

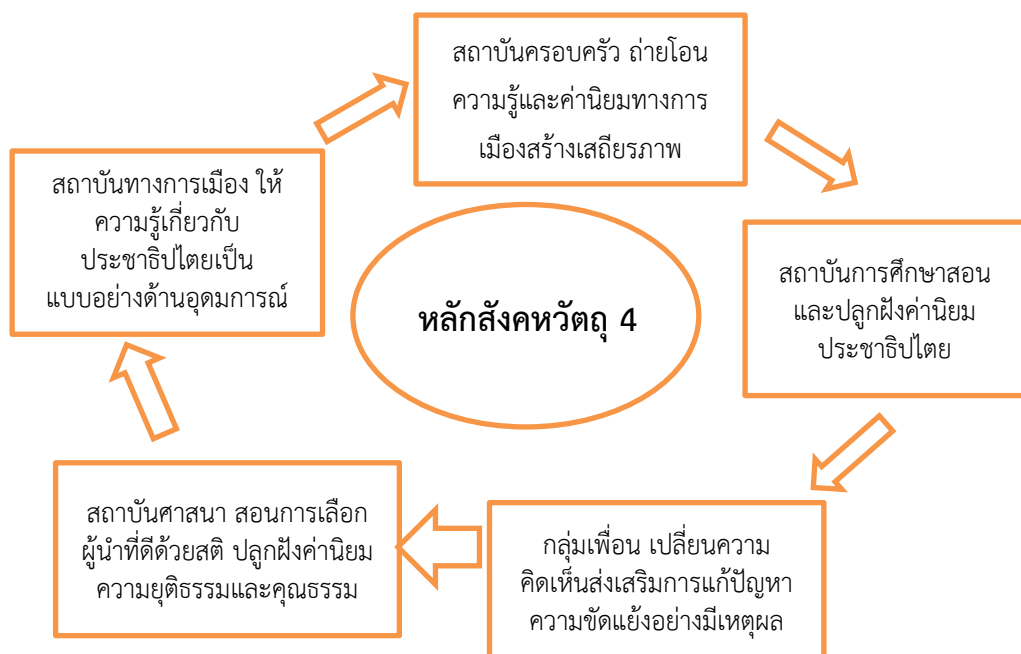
2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง พบว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการกล่อมเกลາทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง พบว่าหลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการกล่อมเกลາทางการเมือง โดยแต่ละหลักมีบทบาทดังนี้ หลักทาน การให้ความรู้และการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องหลักปิยวาจา การอบรมอย่างเป็นธรรมและเป็นกลาง หลักอัตถจริยา การฝึกให้เยาวชนเข้าใจหลักประชาธิปไตยที่ถูกต้อง หลักสมานัตตตา การเป็นแบบอย่างที่ดีจากนักการเมืองและสถาบันต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวัฒน์ จำตา (2565) เรื่อง การบริหารจัดการของรัฐในการส่งเสริมกัญชาเสรีเพื่อการแพทย์ทางเลือกของไทย พบว่าการบริหารจัดการของรัฐในการส่งเสริมกัญชาเสรีมีการใช้หลักการที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม เช่น การใช้ถ้อยคำสุภาพและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง พบว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก โดยหลักแต่ละข้อมีบทบาทสำคัญ ดังนี้หลักอรรถจริยา การสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เยาวชนผ่านการฝึกฝนให้เข้าใจและปฏิบัติอย่างถูกต้อง หลักทาน การให้ความรู้ที่แท้จริงแก่เยาวชนจากสถาบันทางสังคม เช่น รัฐสภา เพื่อให้ความรู้ที่ไม่ใช่วาทะกรรม หลักสมานัตตตา การเรียนรู้จากพฤติกรรมและการทำหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาของบุคคลในสังคมและสถาบันต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุนทร ธมมธโร (บุญคง) (2560) เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง พบว่า การใช้หลักเหล่านี้มีผลดีในการสร้างสังคมที่มีความร่วมมือและมีจิตสำนึกที่ดี

องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการกล่อมเกลາทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง” ซึ่งได้จากการวิจัย ผู้วิจัยสรุปความรู้ที่ได้ดังนี้ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการกลมเกลียวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง” ซึ่งได้สรุปและอธิบายองค์ความรู้ได้ ดังนี้

1. สถาบันครอบครัว ถ่ายโอนความรู้และค่านิยมทางการเมืองให้เยาวชนผ่านการเป็นแบบอย่างและการพูดคุย ซึ่งมีผลต่อการสร้างเสถียรภาพของระบบการเมือง
2. สถาบันการศึกษา สอนและปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย ผ่านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม เช่น การเคารพธงชาติ และการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง
3. กลุ่มเพื่อน ให้การเรียนรู้ทางสังคมและการปรับตัว โดยสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรีและการแก้ปัญหาคัดแย้งอย่างมีเหตุผล
4. สถาบันศาสนา สอนให้มีสติในการตัดสินใจเลือกผู้นำที่ดี และปลูกฝังคุณธรรม การเคารพความยุติธรรม และการปรับตัวให้เข้ากับค่านิยมสังคม
5. สถาบันทางการเมือง ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่เยาวชน ปิดโอกาสให้เยาวชนแสดงความคิดเห็น เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านอุดมการณ์และความรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างของความซื่อสัตย์และคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านสถาบันครอบครัว รัฐควรมีนโยบายให้ข้อมูลแก่ชุมชนและครอบครัวรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านแหล่งข้อมูลของรัฐ
2. ด้านสถาบันทางการเมือง รัฐควรมีนโยบายและมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ทางการเมืองแก่เยาวชน

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านสถาบันครอบครัว รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรณรงค์ทำความเข้าใจกับเยาวชนและประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงข้อมูลทางการเมืองอย่างทั่วถึง เช่น การเลือกตั้งล่วงหน้า การตรวจสอบบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง
2. ด้านสถาบันทางการเมือง รัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมและอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การศึกษาค่านิยม อุดมการณ์ทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนไทย
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของเยาวชนอย่างสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองการปกครอง”

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). รายงานสถานการณ์การเลือกตั้งและการรัฐประหารในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- พระณัฐพงษ์ ญญววิโส (สุดใจ) และคณะ. (2565). การกล่อมเกลากองทัพการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 7(2), 202-212.
- พระสุนทร ธมมธโร (บุญคง). (2561). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง (พุทธศาสนาดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ฟาติมา ไทยเศรษฐ์. (2560). สถาบันในกระบวนการกล่อมเกลากองทัพการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 37(2), 249-268.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2564). *วัฒนธรรมทางการเมืองและการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์ศึกษาทางการเมือง. (2566). *การเปลี่ยนแปลงของการเมืองไทย: การรัฐประหารและระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาทางการเมือง.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2565). *การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของการรัฐประหารในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักข่าวไทย. (2566). *บทบาทของเยาวชนในการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพและการพัฒนาการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักข่าวไทย.
- สุรพล สุษะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อภิวัฒน์ จำตา. (2565) การบริหารจัดการของรัฐในการส่งเสริมกัญชาเสรีเพื่อการแพทย์ทางเลือกของไทย. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 4(1), 33-45.